

Oponentský posudek na bakalářskou práci Jiřího Čecha

„Sociální interakce v prostředí kyberprostoru“

Mgr. Petr Lupač

Tato práce je druhou, přepracovanou verzí bakalářské práce, v níž se autor zabývá rozličnými společenskými aspekty internetu. Jde o práci spíše přehledovou, která neuspořádává zkoumaný materiál novým způsobem a v českých poměrech není výrazně originální (autor čerpá převážně z české literatury, což je ke kvalitnímu zpracování tohoto tématu nedostatečné). Pojímáním tématem má být tentokrát problematika sociální interakce, autor se ovšem přímo tomuto tématu v práci nevěnuje. První polovina předložené bakalářské práce (kpt. 1-3) se sice věnuje vývoji různých strukturálních limitů sociální interakce na Internetu, pak ovšem autor přeskočí k tématům virtuální osobnosti a komunikace na Internetu, aniž by je situoval v tématu práce. Je to trochu škoda, protože zejména první tři kapitoly autor přepracoval poměrně solidně, a to zejména co se týče přesnosti vyjadřování, pravdivosti tvrzení, provázanosti a důrazu na historičnost zkoumaných jevů a pojmů (např. u samotného pojmu kyberprostor). Práci jako celku by tedy neuškodilo větší provázání s tématem a s případným výzkumným problémem (jehož explicitní obhájení podle mého názoru chybí). U některých kapitol vůbec není jasné, proč byly do textu zařazeny (kpt. 2.3.5, 3.2, 3.3.2, 4.2.1), rozpačitě působí také zařazení přílohy, obsahující kapitolu vyřazenou z původní neobhájené práce. Kapitola 4.2 neobsahuje žádný odborný zdroj, který by sloužil jako opora (pomineme-li postradatelnou citaci definice disinhibice od Šmahela). Ne příliš dobrý dojem o kvalitě přepracování vzbuzuje i ponechání duplicitního údaje v seznamu použité literatury.

Za potřebné zde považuji zmínění čtyř výrazných faktických chyb, rozporných či nepravdivých tvrzení, které jsou symptomatické pro hloubku zpracování podtémat v příslušných kapitolách. Za prvé, autor v práci nekonfrontuje svoje vlastní tvrzení o anonymitě na Internetu s vlastním tvrzením o ztrátě anonymity v posledních letech. Za druhé, pokud tvrdí, že do prostředí kyberprostoru vstupuje jedinec „jako bytost socializovaná, která si s sebou z vnějšího světa přináší nejenom určité penzum svých předchozích životních zkušeností, vědomostí, zvyklostí a hodnot, ale také své dosud získané sociální dovednosti“ (s. 48), nebere v potaz empirickými výzkumy ověřený fakt, že s užíváním Internetu začínají děti již od tří let. Za třetí, v současnosti se mi jeví jako sporné tvrzení, že v tomto prostředí „hrají často úroveň digitálních schopností, míra jejich praktického využití, orientace v informačních technologiích a v neposlední řadě také intelektové vlastnosti (...) mnohem důležitější roli než postavení člověka ve vnějším světě“ (s. 49). Proti tomuto tvrzení bych postavil argument opřený o analýzu online sítí, že s narůstající penetrací Internetu a se snižujícími se nároky na „digitální dovednosti“ je nejdůležitějším zdrojem postavení v určité online kolektivě dostatek disponibilního času a orientace v tématu, které pojí tuto kolektivitu dohromady. V kontextu ztráty anonymity také dochází k oslabení diskrepance mezi sociálním a virtuálním statusem. Za čtvrté, v podmínkách ztráty anonymity a v kontextu relativně stabilních virtuálních společenství není pravdivé tvrzení, že „člověk získává plnou kontrolu nad svou sebe prezentací, kterou může libovolně měnit.“ (str. 52) Klíčová část práce je tedy vysoce problematičtější a její ukončení dvoustránkovou kapitolou o negativních dopadech kyberprostoru pouze podtrhává dojem nezaměřeného a nespojitého textu.

Diplomant nicméně prokázal schopnost práce s odbornými zdroji a předložená práce splňuje podle mého názoru minimální kritéria pro připuštění k obhajobě. Zda ovšem autor práci obhájí ponechávám ve světle tohoto hodnocení na verdiktu komise.

Datum

Podpis

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized, cursive script that is difficult to decipher but appears to be a personal name or initials.